

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

„JUTRA“

Zablode madžarske zunanje politike

USODNE POSLEDICE SLEPEGA SOVRAŠTVA DO SOSEDOV.

Nobena država v Evropi ne vodi po vojni tako napačne, do temeljev zgrešene politike, kakor naša sosedna Madžarska. V vojno je šla z megalomanskimi namerami povečanja svojega vpliva, ne da bi bila vsaj na kraju pameti računala z možnostjo poraza, ki je bil za vse poznavalec razmer neizogiben. In ko je prišel potem usodni udarec, ko se je zrušil za vse večne čase sistem odnaredovanja celih podjarmljenih narodov, je bila do dna duše razočarana in nepomirljivo ogorčena, da je izgubila Slovake, Nemce, Rusine, Romune, Slovence, Hrvate in Srbe. Iz tega razočaranja in ogorčenosti je zrastle potem tudi njena zunanja politika, ki se da označiti z dvema tujkama: legitimizem in revizionizem. Dasi sta na zunaj to dva pojma, sta v resnici le en sam. Kajti legitimizem služi le revizionizmu! Madžarski legitimisti so namreč tako naivni, da pričakujejo od obnove monarhije in vrnitve Habsburžanov vzpostavitev meja nekdanje Ogrske. Prav legitimizem in revizionizem sta pa izzvala že kmalu po vojni reakcijo na strani Češko-slovaške, Romuni in Jugoslavije. S tem je pa bila nova Madžarska obkrožena z vseh strani, razen z zahodne, avstrijske. Pa tudi ta usodna izolacija Madžarov ni iztržila, Iskali so zvez v Parizu in Londonu, ki so ju hoteli pridobiti za razumevanje svojih težnji po obnovi madžarskega glubusa. V Parizu so našli zaprta vrata. Tam je bila etablišana kot zaveznica že mala antanta. V Londonu so imeli sicer nekoliko več uspeha, a simpatije so vzbudili le pri nekaterih blaziranih aristokratih Rothermeereovega kova. Uradna Anglija se nikoli ni dala angažirati za madžarski legitimizem in revizionizem. Pa tudi ta poraz Budimpešte ni izpametoval. Iskala je dalje zaveznikov in jih je našla v — Italiji! Prav za prav je točno skoraj narobe: Italija je našla razočarano in nepomirljivo Madžarsko in zlorabila njeno desperatstvo v svoje namene. Naenkrat, kar preko noči so v Rimu začutili nenavadne simpatije za tisti »viteški madžarski narod«, o katerem so malo prej pisali, da je »tolpa mongolskih barbarov in sramota Evrope.« S sklenitvijo zavezništva z Italijo se je začela za Madžarsko najusodnejša napaka njene zunanje politike, katere se pa v svojem slepem sovraštvu do sosedov prav nič ne zaveda. Prav nič namreč ne ve, da je italijansko »zavezništvo« v bi-

stvu najnižkotnejše izrabljanje madžarske jeze. Italiji je Madžarska potrebna le dokler črti svoje sosedne in s tem škoduje sama sebi. Kakor hitro bi sprememila svojo jezo v trezno preudarnost, bi bilo tega »zavezništva« na mah konec. In Italija zato Madžarsko še sama podpihuje, dasi prav dobro ve, da ji nikoli ne bo niti mogla niti hotela izpolniti fantastičnih upov. Da, če bi celo sama lahko dala Madžarom to, kar hočejo, tega gotovo ne bi storila! Pobrala bi prej vse sasma in spravila Madžarsko v enak položaj, kakor je »svobodno zavezništvo« Albanijo. Za dokaz en sam primer: Skupina madžarskih akademikov je o priliki neke revizionistične manifestacije naslovila na zaveznika in pokrovitelja Mussolinija apel, naj v dokaz bratstva otvori začetek realizacije madžarskih upov z vrnitvijo — Reke. Italijanski tisk pa jih je imenoval »neresno mularijo«, katero je treba ukoriti, da ne bo motila medsebojnega »prijateljstva«!

Pakt štirih velesil, ki je bil sinoči parafiran, bo, če bo ratificiran, pomenil čisto nekaj drugega kakor ustvaritev možnosti legalne revizije: pomenil bo s Francoško garancijo mali antanti v resnici pogreb vseh upov na mirno povečanje ozemlja madžarske države, dočim na vojno gotovo nihče resno ne misli. To pa pomeni, da Madžarska tudi v Italiji ne bo dosegla več kakor je v Parizu ali v Londonu. Mussolini ji da lahko samo koš praznih obljub, kakor Rothermeere. Na drugi strani pa postaja zaradi rimskega žongliranja med Berlinom in Dunajem tudi restavracija Habsburžanov na prestolu sv. Štefana vedno bolj nemogoča. Načrt in želja obojnega Rima je samo ustvaritev nove dvojne monarhije Avstrije in Madžarske, toda to bi pomenilo definitivni prelom z Nemčijo, česar pa Italija v svojem machiavellizmu zavekrat ne bo riskirala. Toda zdi se, da se Gomböš pričinja že zavedati, da je Madžarska zašla v slepo ulico, iz katere je le ena pametna in ravna pot: nazaj! Odločiti se pa ne more. Pred njim se pade še vsi možni prividi: nadaljna slepa pot z Italijo, zveza s Hitlerjevo Nemčijo, skupna monarhija z Avstrijo, personalna unija z Romunijo in nazadnje: priključitev k mali antanti. To poslednje bi bilo edino pametno, kar bi Madžarska mogla storiti, toda Gomböš se zaveda, da bi s tem priznal, da je Madžarska delala 15 let samo napako za napako.

Jevtičeva izjava o paktu štirih

DANAŠNJA SEJA NARODNE SKUPŠČINE. DNEVNI RED. GOVOR ZUNANJEGA MINISTRA.

BEOGRAD, 8. junija. Za današnje otvoritveno sejo novega zasedanja narodne skupščine je bilo zaradi napovedanega govora zunanjega ministra dr. Jevtiča zelo veliko zanimanje. Diplomatske in časniške lože so bile polne. Predsednik dr. Kumanudi se je po otvoritvi spomnil pokojnega poslanca Spilčiča, nakar so bili prečitani ukazi o odstopu ministra Demetroviča in imenovanju dr. Tomašiča in Andjeliničiča. Vlada je predložila skupščini več konvencij s tujimi državami. Na dnevnem redu sta bili tudi interpelaciji dr. Nikića o obsodbi dr. Mačka in Čiriča o paktu štirih velesil.

Na to interpelacijo je izjavil dr. Jevtič, da ni nobenega vzroka za vznemirjanje. Ko se je načrt prvič pojavil, je bil res nevaren miru Evrope, na zahtevo male antante in Francije je pa bilo iz teksta odstranjeno vse, kar bi se lahko nana-

MATERNOV POLET OKOLI SVETA.

MOSKVA, 8. junija. Znani letalec Matern, ki leti iz New Yorka okoli sveta, je letel včeraj nad Sibirijo in došel v Čito.

SNEG NA RUSKO-POLJSKI MEJI.

VARŠAVA, 8. junija. Na rusko poljski meji pri Rovnu sneži. Tudi poročila iz raznih krajev severne Ukrajine in Bele Rusije pripovedujejo o velikem mrazu in snegu.

Orakel pakta štirih velesil

PAKT, KI JE BIL SINOČI V RIMU PARAFIRAN, TOLMAČI VSAK DRUGAČE. V FRANCIJI TRDE, DA JE REVIZIJA IZKLJUČENA, V NEMČIJI, ITALIJI IN ANGLIJI PA PRAVIJO, DA SE NI NIČ SPREMEMILO.

RIM, 8. junija. Pod pritiskom razmer in v strahu, da bi sicer ostala popolnoma osamljena, se je sinoči naposled vdala tudi Nemčija in sprejela sedanje besedilo pakta štirih. Ob 18. uri je prejel tukajšnji poslanik von Hassl od Hitlerja nalog, naj načrt parafira. Istočasno so ga parafirali tudi Mussolini ter francoski in angleški poslanik. Na paktu je pripomba: »Non variatur!« ne sme se spreminjati. Kmalu nato je stopil Mussolini pred senat in sporočil, da je pakt parafiran. Obenem je obširno govoril tudi o pomenu pakta in naglasil zlasti to, da zagotavlja Evropi deset let miru.

LONDON, 8. junija. K parafiranju pakta štirih piše »Daily Telegraph«: Mussolini more kljub spremembi teksta s ponosom trditi, da je njegov duh ostal v njem nedotaknjen. Vprašanje revizije mirovnih pogojev in nemške enakopravnosti je bilo sicer na zahtevo Francije izloženo, toda oba problema sta vendar ostala v duhu pakta na dnevnem redu, kar se bo že v kratkem pokazalo.

BERLIN, 8. junija. »Völkischer Beobachter«, glavni Hitlerjev organ, piše o paktu, da je največji zgodovinski

dogodek zadnjih 14 let. Po velikem trpljenju in razočaranju je sedaj vendar ustvarjena podlaga za pogajanja o izpolnitvi nemških želja. Male države pa naj se nikar ne bojijo, zgodilo se jim ne bo nič žalega. Gre le za to, da se popravi krivica, ki je bila storjena Nemčiji v Versaju. Za vse to se je treba zahvaliti le Mussoliniju in Hitlerju, ki sta veljala za militarista, sta se pa izkazala kot pacifista. Tudi »Lokal-Anzeiger« pravi, da se bodo sedaj kmalu izpolnile nemške želje.

PARIZ, 8. junij. Ves svetovni tisk se ukvarja s paktom štirih in naglaš njegov veliki pomen za ohranitev miru. Nekateri listi pa le dvomijo, da se bodo ti upi izpolnili, ker ni izključeno, da se bo direktorij štirih pretvoril v diktaturo nad malimi državami. Posebno pažnjo pa posvečajo ti listi nemškemu komentariju, ki pravi, da je duh pakta ostal isti kot je bil v prvem besedilu in da tudi revizija ni pokopana. Francoski tisk sam večinoma pozdravlja pakt in je zlasti zadovoljen z Mussolinijevim govorom v senatu ter upa, da bodo kmalu rešena vsa sporna vprašanja med Francijo in Italijo.

Danes pričetek pariške konference

KONFERENCA AMERIKE, ANGLIJE IN FRANCIJE RADI TEKOČIH VPRAŠANJ. FRANCIJA BO IZROČILA OROŽJE DRUŠTVU NARODOV?

PARIZ, 8. junija. Včeraj je prispel iz Ženeve v Pariz ameriški glavni delegat na razorožitveni konferenci Norman Davis, da se udeleži konference Amerike, Francije in Anglije, ki se prične danes v Parizu. Na tej konferenci se bo skušal najti dokončni sporazum glede usode razorožitvene konference in nekaterih drugih vprašanj. Kakor izve »Matin«, Francija glede varnosti ne bo več vztrajala na mednarodnih paktih. Nasprotno pa bo zahtevala tehnično in proračunsko kontrolo oboroževanja za dobo treh let.

V tem času ne bo nobenega tehničnega zmanjšanja oborožitve. Če se bo pa po tej dobi izkazalo, da je kontrola uspešna, bo Francija izjavila, da je pripravljena preiti k praktični razorožitvi, toda v tem primeru odvisnega orožja ne bo uničila, marveč ga bo izročila Društvu narodov, seveda pod pogojem, da se sklene kontrolni pakt s sodelovanjem severnoameriških Združenih držav, katerih predsednik se je tudi izjavil proti oborožitvi Nemčije.

Čete na meji Nemčije in Avstrije

DUNAJ, 8. junija. Napetost med Avstrijo in Nemčijo ni popustila, marveč se je nasprotno še povečala. Nemčija je včeraj popolnoma zaprla mejo napram Solnograški, Tirolski in Predaljski. Oddelki nemške konjenice so zasedli vse ceste in prelaze in ne pušče v Nemčijo nikogar, tudi če ima vizum. Čez mejo smejo samo tisti Avstrijci, ki se izkažejo z legitimacijo narodne socialistične stranke. Istočasno je pa tudi Avstrija na naglo organizirala obmejne čete, ki jih doslej napram Nemčiji ni imela. Te čete tvorijo heimwehrovci, poveljeval pa jim bo neki aktiven general. Prvi oddelki so že odšli na mejo in jo zasedli. Dr. Dollfuss je v Rimu izjavil časnikarjem, da bo nastopil še ostreje proti narodnim socialistom in njihovo stranko razpustil, če Nemčija ne popusti. Solnograščani in Tirolci imajo od spora z Nemčijo silno škodo. Ves tujski promet je zastal. Za Blinški je bilo povsod vse kakor izumrlo.

Usoda priznanja Mandžurije

ŽENEVA, 8. junija. Svet odbora za Daljni vzhod pri Društvu narodov je sklenil, da za enkrat še ne more priznati neodvisne Mandžurije, ker se morajo prej razčistiti še razna vprašanja odnošalev nekaterih držav do nove tvorbe. Nasprotno se pa doznavajo, da so Združene države Severne Amerike pričele spreminjati svojo politiko napram Daljnemu vzhodu in ni izključeno, da bodo ne le priznale Mandžurijo, temveč sklenile tudi poseben pakt z Japonsko, ki sedaj popolnoma obvlada Daljni vzhod.

PO ATENTATU NA VENIZELOSA.

ATENE, 8. junija. V torek ponoči so neznanci napadli avtomobil bivšega grškega ministrskega predsednika Venizelosa, ko se je peljal iz Kišisije v Atene. Venizelos je bil le lažje ranjen od stekla zdrobljene šipe, njegova žena je dobila štiri strele, a je že izven nevarnosti. Šofer je dobil en strel, nevarno pa je bil ranjen Venizelosov spremljevalec Markakis. Zaradi atentata na sivolasega državnika je nastalo v Grčiji silno razburjenje. Vlada se boji nove revolucije. Vsi važni kraji so zastraženi po vojaštvu.

